

Onderzoeksrapport

Titel

Onderzoek naar een toekomstgerichte online beleidstool in het kader van het KB Externe Diensten uitgewerkt voor de kapperssector.

Auteur onderzoeksrapport

Pascal Meyns

Auteur eindwerk

Karoline Van Sprundel, Mensura Externe Dienst

Premisse

Dit eindwerk en abstract kwamen tot stand naar aanleiding van het aangepaste KB Externe Diensten van maart 1998 (gewijzigd per KB van 24 april 2014 (B.S. 23-5-2014, erratum B.S. 5-6-2014)). De meeste wijzigingen van dit KB gaan in voege op 1 juni 2016. Er werd rekening gehouden met de stand van zaken in dit KB t./m. 31 januari 2015.

Achtergrond

We stellen vast dat het moeilijk is om de grootste groep bedrijven (>20 werknemers) te voorzien van een gedegen preventiebeleid. De wetgever probeert hier aan tegemoet te komen met nieuwe regelgeving. De betrokken spelers zoals externe diensten PBW denken mee in het zoeken naar mogelijke oplossingen.

De belangrijkste gegevens in deze zijn:

- In België zijn het overgrote aantal ondernemingen zogenaamde “D-bedrijven”. Dit zijn bedrijven tot 20 werknemers, waarbij de zaakvoerder de rol van preventieadviseur op zich neemt. Bij Mensura EDPBW maakt deze groep circa 86% van het klantenbestand uit.
- Uit onderzoek in de UK blijkt er binnen bedrijven met dergelijk profiel weinig aandacht voor én weinig kennis over veiligheid en preventie aanwezig te zijn.
- De Belgische wetgever probeert hier aan te verhelpen door de externe diensten PBW vanaf 1 januari 2016 nauwer te betrekken bij dit type bedrijf door hen expliciete taken op te leggen. Dit takenpakket omhelst o.a. meewerken aan de risicoanalyse, het voorstellen van preventiemaatregelen en – heel belangrijk in dit kader – een beleidsadvies na vijf jaar.

- Om deze taken optimaal te kunnen borgen, zal de ontwikkeling van nieuwe online tools nodig zijn.

Dit onderzoek draagt bij in dit debat door een testcase te ontwikkelen binnen het vakgebied van de kappers.

Er werd gekozen voor de kappers omdat:

- Er veel kleine ondernemingen zijn binnen dit vakgebied.
- Er een online tool ontwikkeld werd met Europese steun: OiRA. Deze tool is gratis beschikbaar.

Doelstelling

De doelstellingen in dit onderzoek zijn:

1. Evaluatie van de bestaande OiRA-tool voor kappers:
  - a. is deze tool bruikbaar voor kappers?
  - b. wordt deze tool als handig ervaren?
  - c. wat zijn de verbeterpunten zoals die door de doelgroep ervaren worden?
2. Waaraan moet een tool voldoen om én gebruikt te worden én het wettelijk door de EDPBW voorziene vijfjaarlijkse beleidsadvies aan te reiken?

Doorheen dit alles worden de volgende hoofdvragen gesteld:

- Werken we het beste met modules die we jaarlijks voortschrijdend toepassen om na 5 jaar tot een beleidsadvies te komen, of voeren we de tool in 1 keer uit. Dit laatste vergt meer tijd, maar alle informatie wordt wel ineens verzameld.
- Op welke manier kunnen we de ondernemingen het meest sensibiliseren om een preventiebeleid uit te bouwen? Door periodieke bezoeken en deelanalyses uit te voeren gedurende 5 jaar of 1 volledige risicoanalyse op te maken met bijhorend actieplan?

Methode

Het onderzoek bestaat uit 2 delen, met elk zijn eigen resultaten:

- Luik A: bij 250 kappers werd gebruik gemaakt van de rondgang door de bedrijfsbezoekers van de EDPBW om de bestaande OiRA-tool te testen. Deze groep kappers werd opgedeeld in twee subgroepen:

Deze tweedeling van de groep moet toelaten om te bekijken hoe de tool in zijn geheel ervaren wordt, hoe het ervaren wordt als de focus korter gehouden wordt en wat de mogelijkheden zijn om naar een vijfjaarlijks beleidsadvies te komen door middel van het werken met afzonderlijke modules die samen een geheel vormen na de beoogde periode van vijf jaar.

- Luik B: in overleg met de kappersfederatie UBK/UCB werden op vijf events (“Coiffure on tour”) in het najaar van 2014 presentaties gegeven en een vragenlijst afgenomen bij de aanwezige kappers.

Resultaten

Onderzoeksluik A

In onderzoeksluik A werden 252 bedrijfsbezoeken ingepland. Daarvan werden er 171 effectief uitgevoerd. Er werden 135 vragenlijsten volledig ingevuld, maar 80% (n=108) van deze meldden de OiRA-tool niet getest te hebben. De interesse om effectief met de tool aan de slag te gaan is bijgevolg heel erg laag.

96.2% (n=125) van de respondenten in onderzoeksluik A had nog nooit van de OiRA-tool gehoord. De resterende 3.8% had er al over gehoord, maar hem nog nooit gebruikt. Niemand gaf aan de tool al gebruikt te hebben.

Slechts 25% wil het jaarlijkse bezoek van een EDPBW behouden, zelfs als een online tool zou geïmplementeerd worden.

We geven ook nog mee dat slechts 6.4% (n=8) van de respondenten meegaf meer dan 2 uur per maand aan veiligheid te willen spenderen (onderzoeksgroep A).

Van de 27 kappers die de tool effectief getest hebben, haakte 1/3 af voor het einde van de vragenreeks. Nog eens 1/3 ging niet tot het maken van een rapport over. De gevraagde inspanning wordt als te lang ervaren.

70.8% (n=17) gaf aan de tool stapsgewijs (modulair) in te willen vullen in plaats van alles ineens.

Onderzoeksluik B

Op de vijf events “Coiffure on tour” werd telkens een korte inleidende presentatie gegeven, waarna gevraagd werd deel te nemen aan het onderzoek. Dit leverde 90 responsen op van kappers.

Alle resultaten van onderzoeksluik B bevestigen de bevindingen uit onderzoeksluik A. Met name:

- 47.7% (n=42) is niet geïnteresseerd in de OiRA-tool,
- slechts 5.7% hoorde al van de tool, en niemand gebruikte hem al,
- 81.2% (n=69) verkiest een online tool boven een rondgang door de EDPBW,
- hoewel veiligheid als belangrijk gepercipieerd wordt, moet de tijd die men er aan besteed zo kort mogelijk gehouden worden.

Uit onderzoeksluik B komt aanvullend naar voor dat er nog 54.2% (n=45) van de D-bedrijven uit de doelgroep niet aangesloten zijn bij een EDPBW - terwijl 54.4% (n=49) toch werknemers in dienst heeft.

Conclusies op de geformuleerde doelstellingen

Evaluatie OiRA-tool voor kappers

Zowel uit onderzoeksluik A als B komt duidelijk naar voor dat vrijwel niemand uit de doelgroep de OiRA-tool kent. Anderzijds blijkt ook duidelijk dat de doelgroep een online tool prefereert boven een visite van een bedrijfsbezoeker van de EDPBW.

Bij onderzoeksluik A gaf 70.8% aan liever stapsgewijs (modulair) te willen werken. Bij onderzoeksgroep B was dat 53.6%.

Er blijkt wel uit dat de huidige OiRA-tool op het vlak van lay-out en gebruik verbeterd kan worden. Er wordt teveel herhaald, er moet teveel gescrold worden en het actieplan is niet eenvoudig genoeg. Men verwacht een pasklaar antwoord.

Anderzijds kan de OiRA-kapper wel inhoudelijk als basis dienen voor verdere ontwikkelingen. Modules en vragen zijn duidelijk geformuleerd en voorzien van de nodige informatie en documentatie. Ze moeten wel nog beter afgezet worden ten opzichte van de wetgeving.

Noden voor een vijfjaarlijkse online beleidstool

Zowel uit onderzoeksluik A als B blijkt dat de doelgroep veiligheid en welzijn belangrijk vindt, maar er tegelijk zo weinig mogelijk tijd wil aan spenderen. Iedere tool die succesvol de kleine bedrijven wil betrekken, zal dus moeten uitgaan van deze premisse.

De onderzoeksvraag of OiRA geschikt is als instrument voor de EDPBW moet negatief beantwoord worden.

Aanbevelingen

Om succesvol te zijn als online tool voor D-bedrijven en tegelijk bruikbaar voor EDPBW's, moet een online tool aan bepaalde voorwaarden voldoen. Deze zijn:

- overzichtelijke, beknopte online checklist,
- het aantal handelingen moet minimaal gehouden worden,
- checklist die tijdens het bedrijfsbezoek in samenspraak met de klant kan ingevuld worden, of helemaal zelfstandig ingevuld kan worden,
- primair voldoen aan: cognitieve ergonomie, gebruiksgemak, en snelheid van invullen,
- actieplannen moeten begrijpbaar, snel, concreet en praktisch toepasbaar zijn,
- preventiemaatregelen dienen pasklaar geformuleerd te worden,
- informatie over arbeidsongevallen en incidenten wordt best verwerkt in deze tool.

Contact

Karoline.vansprundel@mensura.be

Volledige referentie eindwerk

Van Sprundel, K., Onderzoek naar een toekomstgerichte online beleidstool in het kader van het KB Externe Diensten, uitgewerkt voor de kapperssector. Leuven, Prevent, niet-gepubliceerd eindwerk, 2015, 90blz.

Referenties OiRA

<http://www.oiraproject.eu/>

<http://www.werk.belgie.be/moduleDefault.aspx?id=35675>